

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

September 2023 | ET

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

JUHTKIRI

Juhtkiri

Hea lugeja!

Tere tulemast tagasi pärast suvepuhkust!

Loodan väga, et Teil oli tore, pingevaba puhkus ja olete nüüd valmis eelolevateks kiireteks kuudeks. Oleme jõudnud Euroopa Liidu jaoks kriitilisse etappi, kus olulised kokkulepped ja õigusaktid tuleb enne Euroopa Parlamendi valimiste kampaania hoogustumist lõpule viia. Seega tegeleb Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee pühendunult kodanikuühiskonna pakiliste küsimustega.

Kuna seda suve iseloomustasid enneolematud kuumalained, laastavad metsa- ja maastikupõlengud ja üleujutused ELis, on täiesti selge, et on hädavajalik kiiresti tegutseda. Euroopa vajab

hädasti terviklikku veemajandamise tegevuskava. Komitee koostab valdkonnaülel arvamust, milles käsitletakse, kuidas tagada piisav veemajanduse rahastamine, taristu ja strateegia, kaitstes seeläbi joogivee kättesaadavust kõigile. Nii nagu roheline kokkulepe on muutunud sünonüümiks ELi pühendumisele kliimameetmetele, tuleb uues sinises kokkuleppes püüda uuesti määratleda kestliku veemajanduse ülemaailmset mõõdupuud.

Huvitav on see, et ELi kodanikud kutsusid ELi üles ajakohastama joogivee-eeskirju juba üle kümne aasta tagasi. Euroopa kodanikualgatuse potentsiaali ei ole veel piisavalt ära kasutatud ja me peame ühiselt parandama oma võimet reageerida kodanike vajadustele. Seepärast kõnelevad komitee täiskogu septembri istungjärgul Euroopa kodanikualgatuse „Euroopa karusnahast priiks“ korraldajad. Algatus on kogunud 1,5 miljonit toetajat üle kogu Euroopa. Täiskogu arutab ka ELi eelarve sihipärast läbivaatamist. Eelarve seisis silmitsi ootamatu kriisiga ning vajab kiiret ja tõhusat kohandamist, et vastata uutele pakilistele prioriteetidele.

Jätkates kodanikuühiskonna eest kõnelemist, on minu poliitilise manifesti lubadus võimendada noorte häält endiselt kesksel kohal. Juulis sai komiteest esimene ELi institutsioon, kes rakendab ELi noortetesti, mis on oluline verstepost ja rõhutab minu pühendumust. Tänan kõiki komitee liikmeid toetuse eest selle olulise otsuse tegemisel. Lisaks moodustame nüüd komitee noorterühma ja valime välja arvamused ELi noortetesti esimese vooru jaoks.

Lähikuudel tugevnevad ka sidemed kodanikuühiskonnaga väljaspool ELi piire, eelkõige ELi kandidaatriikides. Komitee on oma suhteid ELi kandidaatriikidega intensiivistanud, et saaksime neid oma igapäevatoösse kaasata. Meie hiljutine täiskogu kinnitas seda valmisolekut. Eelseisev Lääne-Balkani kodanikuühiskonna foorum Thessaloníkis – samas linnas, kus kinnitati Euroopa tulevik Lääne-Balkani jaoks kakskümmend aastat tagasi – on paljulubav.

Samal ajal valmistume ELi suurimaks demokraatlikuks sammuks – 2024. aasta juunis toimuvateks Euroopa Parlamendi valimisteks. Seejuures juhin tähelepanu algatusele „EurHope“ ja veebikonsultatsioonile, millega luuakse enne valimisi noorte tegevuskava. Kodanikuühiskonna toetus Euroopa kodanike, eriti noorte hääle kuuldavaks tegemisele on otsustava tähtsusega, et suurendada demokraatlikku vastupanuvõimet ja kujundada Euroopa tulevikku.

Oliver Röpke

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president

ÜRITUSTE KALENDER

25. september 2023

ELi mahepäev - ELi 2023. aasta maheuhinna tseremoonia

30. september 2023

**Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 14. kodanikuühiskonna auhind -
kandideerimistaotluste esitamise tähtaeg**

25.-26. oktoober 2023, Brüssel

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärk

OTSE ASJA KALLALE!

Kriitilise tähtsusega toorained on juba mõnda aega püsinud Euroopas avaliku arutelu tulipunktis. Kui COVID-19 ja liikumiskiirangud häirisid rahvusvahelisi tarneahelaid, tabas ELi tööstust ja poliitikuid valus teadmine vajadusest tagada Euroopas kriitilise tähtsusega toorainete tarnekindlus, et minna üle CO₂ heite vabale majandusele.

Nüüd mil ELi kaasseadusandjad valmistuvad aruteludeks ja läbirääkimisteks Euroopa kriitilise tähtsusega toorainete määruse üle, osutavad õigusakti eelnõu kohta komitee arvamust koostavad raportöör **Maurizio Mensi** ja kaasraportöör **Michal Pinter**, mida tuleb teha, et Euroopa tööstusele sellest tööpoolest kasu tõuseks.

KRIITILISE TÄHTSUSEGA TOORAINETE MÄÄRUS: MIS TÄNA TAVAPÄRANE, VÕIB MUUTUDA KRIITILISEKS JUBA HOMME

Maurizio Mensi ja Michal Pinter

Kriitilise tähtsusega toorainete loetelu peab jääma paindlikuks ja see tuleb iga kahe aasta järel läbi vaadata, et pidada sammu tehnoloogiliste ja strateegiliste arengutega

Euroopat mõjutavat kriitilise tähtsusega toorainete nappust saab lahendada üksnes julge ja kõikehõlmava ELi strateegia abil, milles on kombineeritud investeringud, innovatsioon, ringlussevõtt, kestlikkus ja varustuskindlus. Euroopa Komisjoni kriitilise tähtsusega toorainete määrus on teretulnud, kuna see just kõiki neid teemasid katabki. See aitab ka vältida võimalikke konkurentsimoonusi ja ühtse turu killustumist.

Praegu sõltub EL 75–100 % ulatuses impordist paljude toorainete puhul, mida ta vajab, ning see muudab meid nii majanduslikult kui ka strateegiliselt haavatavaks (näiteks Hiina poolt hiljuti kehtestatud galliumi ja germaaniumi ekspordikeeld).

Puhta tehnoloogia (elektrisõidukid, akud, päikesepaneelid jne) kasvav populaarsus on suures osas tinginud kriitilise tähtsusega toorainete nõudluse järsu kasvu aastatel 2017–2022, kusjuures peamiselt energiasektoris vajatakse liitiumi (mille nõudlus on enam kui kolmekordistunud), koobaltit (kasv 70 %) ja niklit (kasv 40 %). Seda arvesse võttes on selge, et ELi majanduslik julgeolek sõltub kriitilise tähtsusega toorainete tarnekindlusest, kuna nendega seotud riskid mõjutavad kogu majandust ja ühtset turgu.

Komitee leiab, et kõigepealt tuleb tagada prognoositav ja stabiilne õigusraamistik, et meelitada ligi investeringuid mitte ainult toorainete uuringutesse ja kaevandamisse, vaid ka töötlemisse ja ringlussevõttu (mis võib pakkuda märkimisväärse koguses vaske, liitiumi, niklit, koobaltit ja muid väärtuslikke mineraale kasutatud akudest, kaevandusjätmetest jne).

Teiseks on meil vaja paindlikku kriitilise tähtsusega toorainete loetelu, mida on lihtne kohandada ja ajakohastada vähemalt iga kahe aasta järel. Seda sellepärast, et lisaks kavandatud õigusaktis strateegiliste või kriitilise tähtsusega materjalidena loetletud materjalidele on ka teisi, mis ei ole praegu kriitilised, kuid võivad selleks saada keskpikas ja pikas perspektiivis. Eri materjalide strateegilise tähtsuse hindamine peaks samuti olema sektoripõhine, et kajastada nõudlust eri tööstusharudes.

Kolmandaks on meil vaja tagada avalikkuse laialdane toetus. Kaevandus-, töötlemis- ja ringlussevõtusektori laiendamine loob uusi töökohti ja toob kaasa edusammud majandusarengus. ELis pakub toorainesektor otseselt ligikaudu 350 000 töökohta ning tootmises sõltub üle 30 miljoni töökoha juurdepääsust mineraaltoorainele. Üldsuse heakskiitu ei saa siiski pidada enesestmõistetavaks. Selleks et tagada ELis jätkusuutlik tooraine ja kõrgtehnoloogiliste materjalide tarne, on 2030. aastaks vaja rohkem kui 1,2 miljonit uut töökohta. Oluline on toetada oskuste arendamist akadeemilistes ringkondades, aga ka toorainetööstuses ja liikmesriikide haldusasutustes, võttes meetmeid nii sektori töötajate kui ka riigiametnike suhtes.

Teiseks põhielemendiks on tagada juurdepääs piisavale hulgale ja konkurentsivõimelise hinnaga elektrile, mis oleks usaldusväärne ega põhineks fossiilkütusel. Komitee soovib näha olemasoleva rahastamise reformi, millega toetataks turustamisetappi ja kaetaks tegevuskulusid, selle asemel et eelistada rahastamisel uute strateegiliste projektide teadus- ja arendustegevuse etappi, nagu praegu. See aitaks ELil käia kaasas USA inflatsiooni vähendamise seaduse ambitsioonidega.

Samuti peaksime toetama teisese tooraine turgusid hästi toimivate turgude loomise ja vanametalli kadude minimeerimise meetmete abil. Tegelikult on teisese tooraine turud ringmajanduse jaoks keskse tähtsusega ja võiksid saada kasu väärtusahela eri etappides tekkivate regulatiivsete, majanduslike või tehniliste tõkete kõrvaldamisest.

Komitee teeb ettepaneku, et avaliku sektori vahendeid tuleks lihtsustatud tingimustel eraldada siis, kui kaevandamine põhineb esialgsetel majandus- ja keskkonnauuringutel, milles hinnatakse nende saastavat mõju. Seepärast on vaja kooskõlastamist riigiabi eeskirjadega. Samuti tuleks mõningaid ELi konkurentsieeskirju käsitlevaid õigusakte kohandada, et aidata saavutada kõnealuse õigusakti eesmärke, vältides samal ajal põhjendamatuid konkurentsimoonusi siseturul (näiteks võiks kontrolliraamistikku

kohaldada paindlikumalt (ettevõtete) ühinemiste suhtes, võttes arvesse mitte ainult rohelise kokkuleppe eesmärke, vaid ka kriitilise tähtsusega tooraineid käsitlevate õigusaktide eesmärke).

Lõpuks on meil vaja tõhusaid kaubanduse kaitsemeetmeid, et kaitsta uusi Euroopa investeringuid ja tagada, et me suudame konkureerida teiste peamiste osalejatega. Kriitilise tähtsusega toorainete väliste allikate mitmekesistamiseks peaks EL kaaluma partnerlusi ja koostöölepinguid, sealhulgas ELi kandidaatriikidega, rahastama projekte, mille eesmärk on töötada välja maavara otsingute kampaaniad väljavalitud uutes kohtades ja/või mahajäetud tööstusmaardlates. Sellised partnerlused võiksid sõltuda kandidaatriikide kohustusest viia oma keskkonnapoliitika kiiremini kooskõlla ELi õiguse ja standarditega.

„ÜKS KÜSIMUS...“

„Üks küsimus...“

Rubriigis „Üks küsimus...“ palus EMSK Info, et raportöör Javier Doz räägiks kavandatavatest uutest ELi majandusjuhtimise reeglitest.

„Tuleb vaadata stabiilsuse ja kasvu paktist kaugemale“

EMSK Info: Kuidas suhtub komitee komisjoni ettepanekusse uue majandusjuhtimise kohta?

Javier Doz: Komisjon sõnastas selle ettepaneku, pidades silmas stabiilsuse ja kasvu paktis sisalduva üldise vabastusklausli aegumist 2024. aasta jaanuaris, paljude ELi liikmesriikide suurt eelarvepuudujääki ja võlataset pandeemia järel ning vahest ka põhjalikku arutelu stabiilsuse ja kasvu pakti sätete jäiga kohaldamise negatiivsete tagajärgede üle suure majanduslanguse poliitilisel juhtimisel.

Kuigi ettepaneku kohaselt säilitatakse eelarvepuudujäägi ja valitsemissektori võla piirmäärad (vastavalt 3 % ja 60 % SKPst), suhtutakse nende eesmärkide saavutamise viisi ja tähtaegadesse

paindlikumalt ja diferentseeritult, sõltuvalt liikmesriigi olukorrast.

Peale selle lihtsustatakse eeskirju, kuna esmaste netokulude kasvumäär saab põhinäitajaks, mis tähendab, et välja jäetakse laenuintressid, töötushüvitised ja kaalutusõigusel põhinevate meetmetega või Euroopa fondidest rahastatavad kulud. Peamine uuendus on nelja- kuni seitsmeaastased eelarve- ja struktuurimeetmete kavad, mille üle iga valitsus peab komisjoniga läbirääkimisi ja mis hõlmavad struktuurireforme.

26. aprillil avaldas komisjon kaks määruse ettepanekut ja ühe direktiivi ettepaneku, millega muudetakse stabiilsuse ja kasvu pakti vastavaid eesmärke majanduspoliitika koordineerimise ja eelarve järelevalve, ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse ja eelarveraamistiku nõuete osas. Saksamaa valitsuse survele on võrreldes novembri teatisega kehtestatud mõned jäigemad sätted, nimelt kohustus vähendada võlga 0,5 % SKPst aastas riikides, mille eelarvepuudujäägi tase on üle 3 %, või ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse automaatne kohaldamine nende riikide suhtes, kes kalduvad kõrvale keskpika perioodi kavast.

Kuigi komitee toetab komisjoni paketi keskseid aspekte, riikide diferentseeritud eelarve- ja struktuurimeetmete kavasad ning stabiilsuse ja kasvu pakti paindlikkust, leiab ta siiski, et novembris esitatud algse ettepaneku tingimused tuleks säilitada, ning kutsub üles arutlema vajaduse üle minna 1997. aasta raamistikust kaugemale.

Komitee leiab samuti, et tuleks käsitleda võimalust luua ELi püsiv fiskaalvõimekus, et rahastada selle abil üha arvukamaid Euroopa ühiseid hüvesid. Lisaks leiab komitee, et riikide parlamentide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemine eelarve- ja struktuurimeetmete kavade koostamisel tugevdaks neis kavades sätestatud kohustuste omaksvõttu riiklikul tasandil.

Komitee peab vajalikuks tagada eelarve- ja struktuurimeetmete kavadesse tehtavate investeeringute diferentseeritud kohtlemine, eelkõige rohepöörde ja kaitse valdkonnas, tugevdada sotsiaalseid ja tööalaseid eesmärke investeeringutes ja reformides ning vaadata hoolikalt läbi võla jätkusuutlikkuse analüüsi metoodika, samuti valitsuste ja sõltumatute riiklike eelarveasutuste kaasamine võla vähendamise tehnilise trajektoori kindlaksmääramisse.

ARVAKE ÄRA, KES ON KÜLAS?

Üllatuskülaline

Sel kuul on meie üllatuskülaline Gruusias elav Prantsuse ajakirjanik **Régis Genté**, kes uurib konflikti, mis toimub tema asukohariigis, samal ajal kui kõigi silmad on suunatud Ukrainale.

Régis Genté on vabakutseline ajakirjanik ja endise NSV Liidu ekspert. Alates 2008. aastast Thbilisis elav ajakirjanik kajastab Venemaa, Ukraina, Kaukaasia ja Kesk-Aasia teemasid mitme Prantsusmaa meediakanali, sealhulgas RFI, France24 TV ja Le Figaro jaoks.

Samuti on ta mitme raamatu autor või kaasautor. Teoste hulgas on hiljuti avaldatud „Volodymyr Zelensky, dans la tête d'un héros“ („Volodõmõr Zelenskõi: mis toimub kangelase peas“), 2022; „Futbol, le ballon rond de Staline à Poutine“ („Jalgpall Stalinist Putinini“), 2018; „Poutine et le Caucase“ („Putin ja Kaukaasia“), 2014; „Voyage au pays des Abkhazes“ („Reis Abhaasiasse“), 2012. (dm)

Gruusia ? Venemaa teine rinne

2023. aasta lõpp on Gruusia jaoks ohtlik hetk. Detsembris peab Euroopa Ülemkogu otsustama, kas anda endisele nõukogude liiduvabariigile ELi kandidaatriigi staatus või mitte.

2022. aasta juunis keeldus nõukogu Gruusiale seda staatust andmast, erinevalt Ukrainast ja Moldovast. Põhjenduseks toodi Gruusia valitsuse ilmselt läänevaenulik ja seega venemeelne poliitika. Nõukogu tunnustas Gruusia ELiga ühinemise väljavaateid, kuid märkis, et kandidaatriigi staatuse andmine sõltub 12 prioriteedi elluviimisest, milleks on muu hulgas näiteks meediamaastiku parandamine ja kohtusüsteemi sõltumatus.

Riigis valitsevad väga suured sisemised sotsiaalsed ja poliitilised pinged, mis tulenevad oligarh Bidžina Ivanišvili (tema varandus Venemaal ulatub 4,5 miljardi euroni) juhitava võimupartei Gruusia Unistus ja 3,7 miljoni grusiini vahelistest erimeelsustest. Ühel pool on valitsus, kes on võimul alates 2012. aastast ning kes on järk-järgult kehtestanud poliitika, mis praegu näib selgelt venemeelsena, teisel pool on rahvas, kellest hiljutiste küsitluste kohaselt 81 % pooldab ELiga ühinemist.

Pingeline olukord on osaliselt tingitud asjaolust, et Venemaa näib manipuleerivat Gruusia valitsusega. Kuidas muidu selgitada asjaolu, et Gruusia Unistus püüdis Venemaal 2012. aastal vastu võetud seaduse eeskujul kehtestada nn „välismaiste agentide“ vastase seaduse, mis üksnes ärritas Gruusia rahvast, sest seeläbi jääksid nad lõplikult ilma võimalusest läheneda Euroopale.

Lisaks sellele toetavad Venemaa võimud Ivanišvili valitsuse poliitikat suhete lõhkumiseks läänega. Gruusia valitsus õõnestab süstemaatiliselt sidemeid lääne partneritega (pidev poleemika Euroopa ja USA esindajatega või propaganda lääne väidetavate kavatsuste üle avada Gruusias teine rinne Venemaa nõrgestamiseks). Kreml kiidab Ivanišvili valitsuse otsuseid ja võtab meetmeid Gruusia avalikkuse rahustamiseks, näiteks taastab otselennud kahe riigi vahel (peatatud alates 2019. aastast) või kaotab viisad grusiinidele, kes reisivad endise koloniaalvõimu territooriumile.

Paar kuud enne Euroopa Ülemkogu otsust, mida paljud grusiinid peavad ajalooliseks, on see plahvatusohtlik „kokteil“. Osa Gruusia avalikkusest ei andesta Bidžina Ivanišvili meeskonnale, et see töö riigi tagasi Venemaa mõjusfääri. Teine osa, võib-olla enamus, peab end euroopameelseks, kuid ei tea, mida arvata valitsuse teabevahetusest, mis kritiseerib teravalt lääneriike ja on orienteeritud sellele, et mitte ärritada Venemaad, kes on agressiivsem kui kunagi varem. Riigis, mis – ärgem unustagem – oli Moskva ja lääne vahelise vastasseisu sünnipaigaks, mida tähistab Vene-Gruusia sõda 2008. aastal, on julgeolekuriskid väga suured.

EMSK UUDISED

Vanussurve peatamine: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee innustab ELi liikmesriike looma uut strateegiat eakate inimeste jaoks

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on kutsunud Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja uut eakaid inimesi käsitlevat Euroopa strateegiat//ELi uut eakatestrateegiat, mis kalduks kõrvale//loobuks praegusest arusaamast, et eakad inimesed on koorem ja kulu ühiskonnale. Selle asemel kutsutaks strateegias üles ära kasutama nende sotsiaalset, majanduslikku ja intellektuaalset potentsiaali, mis on sageli tähelepanuta jäetud.

Kuna puudub terviklik poliitika eakate inimeste ja vananemise kohta, oleks see esimene EL strateegia, millega kaitstaks eakate õigusi ning tagataks nende täielik osalemine ühiskonnas ja majanduses.

Komitee üleskutseid tutvustati täiskogu juuli istungjärgul vastu võetud arvamuses. Samas toimus ka arutelu komisjoni demokraatia- ja demograafiaküsimuste asepresidendi Dubravka Šuica ning AGE Platform Europe'i esimehe dr Heidrun Mollenkopfiga. Arvamuse koostamist taotles ELi nõukogu eesistujariik Hispaania.

Strateegia aitaks kaotada vanussurvega seotud vaateid, mis süvendavad eakate diskrimineerimist – koos soolise diskrimineerimisega on see ELis jätkuvalt kõige levinumate diskrimineerimise vormide hulgas, hoolimata asjaolust, et Euroopa vananeb kiiresti. Eurostati hinnangute kohaselt suureneb 2050. aastaks ELis 75–84-aastaste inimeste arv 56,1 % ja 65–74-aastaste inimeste arv 16,6 %.

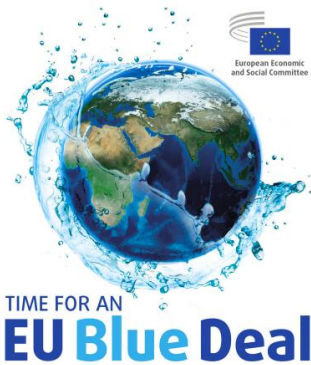
„Komitee esitab komisjonile selge ja ühemõttelise üleskutse koostada enne praeguse ametiaja lõppu Euroopa eakatestrateegia. Usun, et see on lähtepunkt, millel on kaugeleulatuv mõju Euroopa sotsiaal- ja rahvastikupoliitikale,“ ütles arvamuse raportöör **Miguel Angel Cabra de Luna**.

Komisjoni asepresident Dubravka Šuica ütles: „Eakad ei ole ei kulu ega koorem. Nad on väärtus. Me ei saa vaadelda demograafilisi muutusi isoleeritult. Peame jälgima, kuidas need mõjutavad suuremaid trende, nagu rohe- ja digipööre.“

“Eakaid inimesi ei tohiks vaadelda sotsiaalteenuste saajatena, vaid kodanikena, kellel on samad õigused täisväärtuslikule ja diskrimineerimisvabale elule nagu igas vanuses inimestel. Need õigused peavad olema tagatud kõigis eluvaldkondades,“ ütles **dr Mollenkopf**.

Lisaks sellele kuulub eakatele paljudes riikides suur osa jõukusest ning neil on märkimisväärne ostujõud. Eakate tarbijate juhitud hõbedane majandus kasvab prognooside kohaselt ulatuslikult ja jõuab 2025. aastaks hinnanguliselt 5,7 triljoni euroni. Selle potentsiaali ärakasutamiseks vajab EL tõhusaid strateegiaid, milles

võetakse arvesse piirkondlikku dünaamikat ja selle majanduse pakutavaid võimalusi. (II)

Komitee kirjutab vee ELi tegevuskavasse esimeste konkreetsete sinise kokkuleppe ettepanekutega

Inimõigustel põhineva veemajanduse juurutamine, investeeringute suurendamine, tarbimismärgiste kasutuselevõtmine ja hindade ümberkorraldamine - need on peamised soovitud, mis esitatakse kuues komitee veeteemalises arvamuses, mis võeti vastu täiskogu juuli istungjärgul. Need moodustavad komitee ettepanekute esimese laine tervikliku ELi veepoliitika loomiseks sinise kokkuleppe algatuse raames.

Reageerides selle valdkonna pakilistele probleemidele, on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esirinnas oma kõikehõlmava soovituspaketi Euroopa kestliku veepoliitika kohta. Sinise kokkuleppe algatuses kutsutakse üles võtma kogu Euroopas kasutusele ühtne lähenemisviis [veepuuduse kaotamisele](#) ning juurdepääsu tagamisele ohutule ja taskukohasele veele ja kanalisatsioonile kui inimõigusele.

Nende eesmärkide saavutamisel rõhutab komitee [vastupidava veetaristu ja jaotusvõrkude](#) arendamise tähtsust. See algab veetaristu praeguse seisukorra ja olemasolu hindamisest igas liikmesriigis, et teha kindlaks investeerimisvajadused ja tagada tõhus veemajandus.

Komitee soovitud [ELi sinise kokkuleppe majanduslike aspektide](#) kohta hõlmavad selliste hinnakujundusüsteemide rakendamist, mis pärsivad raiskavat veetarbimist, ning uute vahendite väljapakkumist veepoliitika rahastamiseks. Komitee eesmärk on muuta EL veesäästlike tehnoloogiate valdkonnas ülemaailmseks liidriks. Tehakse ettepanek lisada veeteema kõigisse ELi [tööstuspoliitika meetmetesse](#), et vähendada vee tarbimist, edendada korduskasutamist ja ringlussevõttu ning tegeleda veereostuse probleemiga. [Põllumajanduses](#) soovib komitee sarnast lähenemisviisi, mis tagaks veemõõtme täieliku integreerimise ühise põllumajanduspoliitika raamistikku.

Tunnistades [tarbijate](#) mõjuvõimu muutuste eestvedajana, soovib komitee edendada veesäästlike kodumasinate kasutamist, võttes kasutusele veetarbimise märgised, ja vee ringtarbimise tavaid, andes seeläbi inimestele võimaluse lahendusele kaasa aidata.

Need ettepanekud koondatakse peamiste põhimõtete ja meetmete paketina, mis esitatakse ELi institutsioonidele 26. oktoobril 2023 toimuval ELi sinise kokkuleppe konverentsil. Komitee eesmärk on, et vesi oleks Euroopa Komisjoni järgmise koosseisu üks põhiprioriteet. (gb)

Vaimse tervise edendamine ja toetamine nõuab terviklikku lähenemisviisi

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on kutsunud üles reformima tervishoiusüsteeme kogu Euroopa Liidus, et tagada terviklik lähenemisviis vaimsele tervisele. Vaimse tervise ja käitumishäired on eurooplaste ja eelkõige Euroopa noorte seas

järsult kasvanud.

ELi nõukogu eesistujariigi Hispaania taotlusel koostas komitee [arvamuse](#), mis võeti vastu täiskogu juuli istungjärgul. Selles märkis komitee, et vaimse tervise eest hoolitsemise keskmes peaksid olema õigeaegne ennetus, varajane avastamine ja kogukonnapõhine hooldus.

„Kogu ELis tuleb tervishoiusüsteeme kiiresti reformida, et tagada mitte ainult terviseprobleemidega tegelemine integreeritud ja kavandatud pikaajaliste meetmete ja ravi abil, vaid ka nende ennetamine. Seejuures tuleks kasutada valdkondadevahelisi rühmi, selle asemel et tugineda episoodilistele ravimudelitele,“ ütles arvamuse raportöör **Milena Angelova**.

„Meil on vaja muuta ELi vaimse tervise teenuste süsteemi. Tarvis on rohkem spetsialiste ja toetust inimestele, kes selliseid teenuseid vajavad,“ ütles arvamuse kaasraportöör **Ivan Kokalov**. Vaimse häire tekkimise oht on esmajoonel noortel, lastel, naistel ja ebasoodsas olukorras olevatel rühmadel, aga ka pikaajalise stressiga kokkupuutuvatel inimestel.

Pärast COVID-19 pandeemiat on vaimne tervis veelgi halvenenud ning ligikaudu 20%-l eurooplastel on rasked kuni mõõdukad vaimse tervise probleemid. See on muu hulgas mõjutanud ka tööelu ja sissetulekut. Praegused hinnangud näitavad, et vaimne tervis ja käitumishäired lähevad ELile igal aastal maksma ligikaudu 4% ELi SKPst.

Vaimse tervise häired tekitavad ka inimohvreid ja põhjustavad Euroopas igal aastal ligikaudu 4% surmajuhtumitest. Need on noorte seas sageduselt teine surmapõhjus.

Komitee kiidab Euroopa Komisjoni hiljutise kõikehõlmava vaimse tervise kava eest ning kutsub üles seda kava kiiresti nõuetekohaselt rahastatud ELi vaimse tervise strateegiaks muutma. Strateegial peaks olema ajakava ning selles tuleks määratleda vastutusalad ja mõõdetavad näitajad edusammude jälgimiseks.

Komitee arvates peaksid vaimse tervise süsteemid põhinema õigustel ja olema inimkesksed, seades esikohale isiku võimestamise ja aktiivse osalemise tema enda taastumises.

Komitee kutsub Euroopa Komisjoni tungivalt üles kuulutama 2024. aasta vaimse tervise Euroopa aastaks. See annaks selge märguande ja julgustaks looma tugevat liitu vaimse tervise parandamiseks ja edendamiseks kogu ELis.

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arutab laienemise auliikmete algatust, et toetada ELi kandidaatriikide järkjärgulist integratsiooni](#)

Komitee tervitas juulikuisel täiskogu istungjärgul kandidaatriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide

esindajaid, andes teada laienemise auliikmete nimetamise algatusest ja kutsus neid osalema komitee igapäevases nõuandetegevuses.

Esimese konkreetse sammuna selle algatuse//eesmärgi elluviimise teel toimus juulis komitee täiskogu istungjärgul arutelu kodanikuühiskonna tähtsuse üle ELi laienemisprotsessis. **Komitee president Oliver Röpke** kirjutas alla ka piirkondliku koostöönõukogu vastastikuse mõistmise memorandumile, et hoogustada kodanikuühiskonna ja noorte struktureeritud kaasamist rahu ja heaolu edendamisse Kagu-Euroopas.

Naabuspoliitika ja laienemise volinik **Olivér Várhelyi** kiitis komitee laienemise auliikmete algatust, sest see aitab hoida laienemispoliitika ELi päevakorras kõrgel kohal.

Moldova peaminister **Dorin Recean** märkis, et komitee uus algatus on õigeaegne ja tugevdab koostööd Moldova kodanikuühiskonnaga.

Piirkondliku koostöönõukogu peasekretär **Majlinda Bregu** ütles: „Piirkondlikus koostöönõukogus ei suuda me ettegi kujutada, kuidas saaks koordineerida piirkondlikke jõupingutusi Lääne-Balkani keeruka rohelise tegevuskava saavutamiseks ilma meie kodanikuühiskonna organisatsioonide nõuandefoorumita või koordineerida jõupingutusi piirkondliku turu loomiseks ilma mõjukate kaubanduskodadeta.

Bosko Savkovic Serbia töandjate liidust kiitis Serbia kodanikuühiskonda selle häälkuse, välismaise desinformatsiooni vastu võitlemise ja serblastele ELi liikmeks saamise väljavaate meelde tuletamise eest.

Oleksandr Javorskõi Ukraina töandjate liidust lausus: „Ukraina langetas otsuse võtta suund ELi liikmeks saamisele ammu enne sõja algust. Ukraina sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond vajavad asjakohast koolitust, et aidata kaasa ELiga ühinemise protsessile.“

Albaania ametiühingute keskliidu aseesimees **Anisa Subashi** tõstis esile ametiühingute rolli sotsiaaldialogi tugevdamisel, eriti ajal, mil Albaania valitsus püüab kodanikuühiskonna tegutsemisruumi piirata.

Nii **Dajana Cvjetkovic** Bosnia ja Hertsegoviina kodanikuühiskonna edendamise keskusest kui ka Montenegro kodanikuõpetuse keskuse tegevdirektor **Daliborka Uljarevic** avaldasid toetust kodanikuühiskonna rollile laienemisprotsessis. „Me oleme ühiskonna alustala ja kodanike püüdluste kehastaja. Oleme ELi institutsioonide lähimad liitlased ja see algatus süvendab veelgi meie koostööd,“ ütles **Uljarevic**. (mt)

Rohelise kokkuleppe tööstuskava: EL on võimeline enamaks

Nullnetotööstuse kavas puudub ettekujutus sellest, kuidas tagada Euroopa tööstuse konkurentsivõime ja meelitada ligi investeringuid.

Komitee arvates on roheline kokkuleppe tööstuskava ja nullnetotööstuse määrus üldiselt küll head, kuid need peaksid olema konkreetsemad selles osas, milliseid meetmeid võetakse asukohategurite parandamiseks, Euroopa majanduse konkurentsivõime suurendamiseks ja Euroopa Liidu eristamiseks tema süsteemsetest konkurentidest.

„Me oleme väga kriitilised asjaolu suhtes, et oli vaja midagi sellist nagu USA inflatsiooni vähendamise seadus, et kannustada ELi tegutsema,“ ütleb [roheline kokkuleppe tööstuskava ja nullnetotööstuse määrust käsitleva komitee arvamuse](#) raportöör **Sandra Parthie**. „Me oleksime soovinud, et see toimunuks varem. Oleksime soovinud, et EL reageerinuks jõulisemalt ja kindlamalt, et näidata meie ettevõtetele ja ühiskonnale, et me tõesti tahame, et Euroopa jääks tööstuspiirkonnaks, kus on head töökohad ja töötajatele head palgad.“

Euroopa tööstus on viimastel aastakümnetel muutunud vähem konkurentsivõimeliseks kui tema peamised konkurendid. ELis oli 2000. aastatel SKP elaniku kohta ligikaudu 70 % USA SKP-st elaniku kohta; nüüd on see langenud alla 66 %. USA ja ELi osa maailma koguinvesteeringutest vähenes aastatel 1999–2020 vastavalt 29 %-lt 20 %-le ja 23 %-lt 15 %-le.

Selle langussuundumuse ümberpööramiseks soovib komitee korraldada auditi, et teha kindlaks, kuidas EL saab kontrollida ja parandada oma väärtusahelaid ning vältida ülemäärast sõltuvust. Samuti soovib komitee kohaldada kõigile ELi õigusaktide eelnõudele konkurentsivõime kontrolli.

Üks probleem, mis komitee arvates vajab julgemat tegutsemist, on bürokraatia ja menetlusaeg. Näiteks avaliku sektori rahastamine: otsused anda projektidele rahalist toetust ja juurdepääs rahastamisele võtavad liiga kaua aega. Komitee leiab, et kui soovime vältida investorite suundumist mujale, on vaja meetmeid, millega tagada õigeaegne ja kättesaadav rahastamine nii tegevuskulude kui ka kapitalikulude jaoks, hõlmates igat liiki ettevõtteid, nii suuri kui ka väikeseid.

Lubade väljastamine on veel üks küsimus, milles roheline kokkuleppe tööstuskava on puudulik: selles tuuakse välja mitu nullnetotehnoloogiat, mille lubade andmist kiirendatakse ja mille projektidele antakse rohkem rahalist toetust, jättes teised sektorid suurematesse raskustesse.

Komitee arvates keskendutakse roheline kokkuleppe tööstuskavas ja nullnetotööstuse määruses liiga kitsalt keskkonnahoidlike tehnoloogiate edendamisele ja n-ö võitjate valimisele. Selle asemel tuleks nendega soodustada mitmekesisist tööstust, millel on palju erinevaid sektoreid. Euroopas on palju energiamahukaid raske- ja primaartööstusi, mille CO₂ heidet tuleb vähendada ja mis ei ole hõlmatud roheline kokkuleppe tööstuskavaga.

Veel üks võimalik lõks on ELi riigiabi eeskirjade leevendamine, sest see võib suurendada lõhet rikkamate ja vaesemate liikmesriikide vahel, kellel ei ole eelarvepoliitilist manööverdamisruumi, et investeerida rohepöördesse ning toetada oma juhtivaid tööstusharusid ja leibkondi. Seepärast tuleks asuda tõsiselt

arutlema Euroopa suveräänsuse fondi loomise üle, et pakkuda üleminekuks suuremat ELi tasandi rahastamist.

Euroopa Komisjoni arvutused näitavad, et nullnetotehnoloogial on märkimisväärne töökohtade loomise potentsiaal: vesinikkütuseelemendi tootmise sektoris on vaja 180 000, fotogalvaanilise päikeseenergia tootmise sektoris 66 000 ja akude tootmise sektoris 800 000 töötajat.

Rohelise kokkuleppe tööstuskavaga toetatakse keskkonnasäästlike kutseoskuste arendamist, kuid komitee on seisukohal, et sellega tuleks toetada kõigi tööstuses vajalike oskuste arendamist. Samuti tuleks sellega kiirendada ja ühtlustada töölubade andmist väljastpoolt Euroopa Liitu pärit kvalifitseeritud töötajatele. (dm)

Komitee soovib tungivalt, et EL järgiks sidusat lähenemisviisi toorainepoliitikale, et tagada ressursidega kindlustatus ja saavutada rohepööre

Oma juulikuu täiskogu istungjärgul vastu võetud arvamuses kutsub komitee ELi üles rakendama toorainepoliitika suhtes tervikliku lähenemisviisi. Selles tehakse ettepanek laiendada kriitiliste toorainete loetelusid, tagada õiglased energiahinnad, lihtsustada lubade andmist, prioriseerida ringlussevõttu ja edendada suutlikkuse suurendamist ELi toorainepoliitikas.

Praegu domineerib Hiina kriitiliste toorainete ülemaailmses pakkumises, samal ajal kui Euroopas toodetakse vähem kui 5 % mineraalsetest toorainetest. Arvestades, et ülemaailmne nõudlus toorainete järele peaks 2060. aastaks kahekordistuma, on meetmete võtmine hädavajalik.

Nende probleemide lahendamiseks soovib komitee laiendada kriitiliste toorainete loetelu, et hõlmata ka need, mis on olulised keskkonnahoidliku ja säästva tehnoloogia jaoks, võimaldades sihipäraselt poliitikat ja investeeringuid. Samuti toetab komitee õiglasi energiahindu, rahalist toetust, lihtsustatud loamenetlusi ja partnerlusi teiste riikidega, et suurendada ressursidega kindlustatust ja edendada ELi rohepööret.

Komitee [arvamuse](#) raportöör **Maurizio Mensi** rõhutas vajadust seada jäätmeid käsitlevates õigusaktides esikohale toorainete taaskasutamine ja korduskasutamine, et vähendada sõltuvust esmastest allikatest ja stimuleerida majanduskasvu. Komitee hoiatab siiski, et väga tähtis on saavutada tasakaal ressursidega kindlustatuse ja keskkonnakaalutluste vahel, et tagada kooskõla ELi kestlikkuse eesmärkidega.

Komitee arvamuse kaasraportöör **Michal Pintér** rõhutas, et oluline on suurendada kogu ELi hõlmavat suutlikkust kaevandustööstuses. Arvamuses kutsutakse üles keskendumine inimkapitali arendamisele kaevandustööstuses ning praeguse tööjõu ümberõppele ja oskuste täiendamisele, et edendada tugevat toorainesektorit.

Neid aspekte ühiselt käsitledes saab EL minna edukalt üle keskkonnasäästlikule majandusele, pannes aluse vastupidavale, kestlikule ja ülemaailmselt konkurentsivõimelisele toorainesektorile. (gb)

Üleminek kestlikule energiale ELi kalandus- ja vesiviljelussektoris: tee kliimaneutraalsuse saavutamise poole

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab eesistujariigi Hispaania taotlusel koostatud ja täiskogu juuli istungjärgul vastu võetud [arvamuses](#) heameelt Euroopa Komisjoni strateegia üle energiapöörde kohta ELi kalandus- ja vesiviljelussektoris. Tunnistades tungivat vajadust vähendada CO₂ heidet ning edendada kestlikke, taastuvaid ja majanduslikult tasuvaid alternatiive, rõhutab komitee, kui oluline on saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus.

Komitee rõhutab, et kalandussektoril on oluline roll kliimamuutuste mõju leevendamisel. Kaluritelt saame ühte tervislikumat loomset valku, millel on minimaalne CO₂ jalajälg, kusjuures sektori heitkogused moodustavad prognooside kohaselt 2023. aastal maailma koguheitest väikese osa, mis kinnitab sektori suhteliselt väikest keskkonnamõju. Siiski kutsub komitee üles tegema jätkuvalt jõupingutusi energiatõhususe suurendamiseks ja heitkoguste edasiseks vähendamiseks.

„Kalandussektori süsinikdioksiidiheite vähendamiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi, rahalisi stiimuleid ja vähese heitega energiaallikate kasutuselevõttu,“ ütles arvamuse raportöör **Javier Garat Pérez**. „Me peame leidma tasakaalu realistlikult saavutatava ja ambitsioonide vahel. Meil on vaja asjakohast ja realistlikku CO₂ heite vähendamise ajakava, milles võetakse arvesse tehnoloogilisi, logistilisi ja seadusandlikke arenguid. Üleminekukulud ei tohi koormata merendussektori töandjaid ja töotajaid ega kedagi kõrvale jätta. CO₂ heite vähendamise eesmärkide ja majandusliku elujõulisuse tasakaalustamine on eduka energiasüsteemi ülemineku seisukohast ülioluline.“

Komitee tunnustab, et alternatiivsete ja uuenduslike keskkonnanahoidlike tehnoloogiate väljatöötamise ja nende ülemaailmse kättesaadavusega kaasnevad mitmed probleemid. Komitee soovib vahepealse lahendusena hübriidtehnoloogiat, uurides samal ajal ka muid võimalusi peale fossiilkütuste. Lisaks märgib ta, et uuele energiaallikale üleminekuks on vaja projekteerida uusi enneolematu konstruktsiooniga laevu, mille pardal on suurem võimsus (brutomahutavus), et mahutada uusi masinaid. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles vaatama läbi püügivõimsuse määratluse, et oleks võimalik rakendada energiasüsteemi ümberkujundamisega seotud uusi tehnoloogiaid. (ks)

Reklaam mõjutajate kaudu: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teeb ettepaneku määrata ELi õigusaktide kaudu selged piirid

Eeskirjadega kehtestatakse kohustused mõjutajatele, aga ka videojagamisplatvormidele ja sotsiaalmeedia võrgustikele

Reklaam mõjutajate kaudu ja mõjutusturundus on viimasel kümnendil olnud üks kiiremini kasvavaid majandusharusid. Mõjutajad meelitavad ligi üha enam kaubamärkide investeeringuid, sest tarbijad tunnetavad neid endale lähemal seisvana, autentsemana ja usaldusväärsemana kui traditsiooniline või prominentide edastatud reklaam.

Kuid erinevalt traditsioonilisest reklaamist, millele kehtivad väga ranged reeglid, võidakse mõjutajate kaudu edastatavas reklaamis eirata kohustust näidata, et tegemist on reklaamiga. Mõjutajate postituste kaubanduslikku suunitlust ei ole alati võimalik tuvastada, sest see esitatakse sarnaselt ülesehitatud, kuid sõltumatu sisuga koos.

Läbipaistvuse puudumine on ohtlik tarbijatele üldiselt ja ennekõike just alaealistele. Selle haavatava rühma mõjutamine varjatud reklaamiga võib kahjustada nende füüsilist, psühholoogilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut.

Kas EL peaks selles vallas midagi ette võtma? „Tegelikult on ELil juba mõned mõjutajatega tegelemise mehhanismid, mis tulenevad nii reklaamijaid kui ka müüjaid/kauplejaid käsitlevatest õigusaktidest. Arvestades selle nähtuse kiiret levikut, on meie arvates tarvis terviklikku lähenemisi,“ ütles kõnealust temaatikat käsitleva [komitee arvamuse](#) raportöör **Bernardo Hernández Bataller**.

Komitee teeb ettepaneku, et EL kehtestaks konkreetsed kohustused videojagamisplatvormide ja sotsiaalvõrgustike haldajatele, kus mõjutajad tegutsevad, ning sisuloojatele/mõjutajatele endile.

Mõjutajad peaksid

- osutama selgete hoiatuste abil, et postituse puhul on tegemist reklaamiteatega;
- vastama sektoris kehtivatele õigusnormidele, mis on välja töötatud selleks, et tagada tarbijate ja kasutajate, iseäranis alaealiste ja muude haavatavate elanikkonnarühmade tervise ja ohutuse kaitse;
- vastutama selle eest, kui nad ei suuda piisavalt selgelt väljendada, et neile makstakse mingi toote või teenuse soovitamise või reklaamimise eest.

Platvormide ja sotsiaalmeediavõrgustike haldajad peaksid

- samuti vastutama sisuloojate/mõjutajate poolt nende platvormil või võrgustikus avaldatud sisu eest;
- kohustuma kõrvaldama ebaseadusliku sisu ja teavitama ebaseaduslikust tegevusest;
- nõudma kõigilt väljaspool ELi tegutsevatelt sisuloojatelt/mõjutajatelt kinnitust selge õigusliku vastutuse kohta nende tegevuse eest ELi territooriumil ja ametialast vastutuskindlustust juhuks, kui ebaseaduslik käitumine on põhjustanud kahju.

Alaealiste kaitsmiseks peaksid platvormide ja sotsiaalvõrgustike haldajad üheskoos mõjutajatega tagama

- tehnilise võimaluse takistada platvormi/sotsiaalvõrgustike alaealistel kasutajatel vaadata tundlikku sisu, mis peab igal juhul sisaldama märget „alla 18-aastastele keelatud“, nõudma vanuse kontrollimist ja võimaldama vanemliku kontrolli kasutamist;
- mõjutajate postitustes, mis on suunatud alaealistele, sõnade „reklaam“, „äriline teadaanne“ või „sisuturundus“ lisamise ning muudetud kujutiste puhul sõnade „retušeeritud kujutis“ lisamise ning sõna „virtuaalkujutis“ lisamise tehisintellekti abil loodud sisu puhul.

Kõnealune komitee arvamused koostati ELi eestistujariigi Hispaania taotlusel, sest ELi nõukogu kaalub konkreetsete õigusaktide vastuvõtmist ja palus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seisukohta asjaomasel küsimusel. (dm)

ELis on inflatsiooni tase kõrgeim alates euro kasutuselevõttust: 96,5 miljonit inimest on vaesuse ohus

Inflatsioon on Euroopa Liidus kõrgeimal tasemel pärast euro kasutuselevõttu. Praegu on 96,5 miljonit eurooplast vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus: neid inimesi mõjutavad kõige rohkem kaupade ja teenuste hindade ulatuslik tõus, suurenevad energiakulud ja ostujõu vähenemine.

Need on vaid mõned murettekitavad näitajad, mis on esile toodud [komitee arvamuses](#), mille koostas **Felipe Medina Martín** ja mis võeti vastu täiskogu juuli istungjärgul.

Energiakriisi mõju Euroopa majandusele on tõsine. Energia, tooraine, teenuste ja tööstuskaupade kõrge hinnad on toonud kaasa kõrge inflatsiooni ja nõrgestanud majanduskasvu ning avaldanud tugevat survet riikide rahandusele ja ettevõtetele, kahjustades välist majanduslikku konkurentsivõimet.

Selle suundumuse ümberpööramiseks juhib komitee tähelepanu sellele, et kodumajapidamised ja peamised sektorid (põllumajandus- ja toiduainetööstus, transport, jaekaubandus jne) peaksid saama kasu kõrgete energiahindade mõju vähendamise kavadest. Komitee kutsub Euroopa institutsioone üles looma kontrollimehhanisme. Tulevased poliitikameetmed peaksid olema kohandatud, sihipärased ja üleminekukindlad ning toetama väiksema sissetulekuga ja suuremate raskustega perekondi.

Mõned riiklikud hinnakontrollimeetmed on osutunud kõige sobivamateks meetmeteks, et leevendada põhitoodete kõrgete hindade mõju perede eelarvetele. Näiteks on elektrituru hinnasüsteemi nn Pürenee erandst võimaldanud Hispaanial ja Portugalil piirata gaasi hinda elektritootmisjaamades ja seega oluliselt vähendada arveid. Teine näide on elektrihindade, toidu ja kütuse käibemaksu ajutine vähendamine mõnes liikmesriigis. (mp)

Komitee kutsub üles parandama hoiusekindlustust, ühtlustamist ja proportsionaalsust, et tugevdada ELi pangandussüsteemi

Pärast hiljutisi pangakriise USAs ja Credit Suisse'i juhtumit vaatas komitee läbi komisjoni ettepaneku pankade kriisiohje- ja hoiusekindlustusraamistiku reformimiseks. Komitee kutsub muude meetmete hulgas üles kaitsma väiksemate ja kohalike pankade, hoiustajate ja maksumaksjate huve ning kooskõlastama kriisiohje- ja hoiusekindlustusraamistiku paketti riigiabi määruse tulevase reformiga.

Hispaania valitsus palus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel seda küsimust uurida ning esitada kaasseadusandjatele ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigile Hispaaniale poliitikasoovitusi. Komisjoni ettepanekuga reformida pankade kriisiohjet ja hoiusekindlustust soovitakse käsitleda Euroopa pangandussektoris veel säilinud riske, liikuda edasi pangandusliidu väljakujundamisel ja tugevdada Euroopa ühtset turgu hoiustajate ja maksumaksjate huvides.

„Komitee tunnustab kiiruse, paindlikkuse ja koostöö tähtsust pangakriisidele reageerimisel, kaitstes samal ajal hoiustajaid ja maksumaksjaid,“ märkis komitee raportöör **Giuseppe Guerini**. „Komisjoni ettepanek on samm pangandusliidu väljakujundamise suunas, mis on väga oluline ELi finantssüsteemi täielikuks konsolideerimiseks ja turu killustatuse vähendamiseks“.

Komitee rõhutab [oma arvamuses](#), et hoiuste kaitse ühtlustamine ning kriisilahenduse ja maksejõuetuse alternatiivide hindamine on väga olulised hoiustajate huvide kaitsmiseks ja Euroopa pangandussektori mitmekesise ökosüsteemi säilitamiseks. (tk)

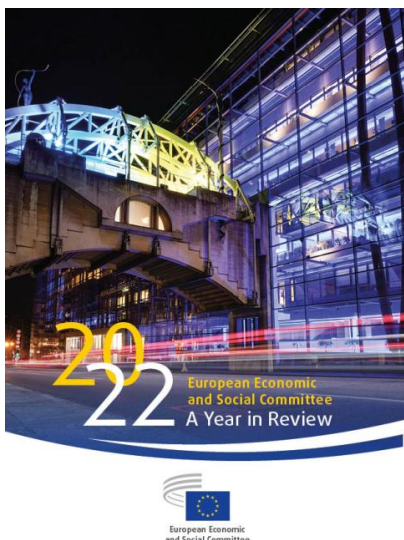

[EMSK 65. aastapäeva tähistamine](#)

1957. aastal loodi majandus- ja sotsiaalkomitee ja talle anti nõuandvad volitused, et edastada oma arvamuste ja mitmesuguste muude tegevuste kaudu organiseeritud kodanikuühiskonna vaatenurk ja mured Euroopa otsuseid tegevatele organitele ning tuua seeläbi EL oma kodanikele

lähemale.

Sellele järgnenud aastal – ja seega 65 aastat tagasi – pidas majandus- ja sotsiaalkomitee oma esimese täiskogu istungjärgu. Lisateavet komitee 65. aastapäeva kohta leiate siit: www.eesc.europa.eu/65.

Tagasivaade 2022. aastale – meie tegevusaruanne on valmis!

Mida me eelmisel aastal korda saatsime? Sellest annab teada 2022. aasta tegevusaruanne: tagasivaade möödunud aastale. Millised olid eelmise aasta tähtsündmused ja olulisimad teemad?

2022. aastale vajutasid pitseri pöördelised sündmused. 24. veebruaril 2022 alustas Venemaa provotseerimata sõda Ukraina vastu. Agressiooni algusest peale on komitee toetanud Ukraina kodanikuühiskonda mitmete arvamuste, konverentside ja resolutsioonide kaudu. Avasime oma ruumid Brüsselis tegutsevatele Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonidele, andes neile turvalise koha töö jätkamiseks ja Ukraina kodanikuühiskonna alalhoidmiseks. Komitee kodanikuühiskonna auhind omistati algatustele, mis toetasid sõja tõttu kannatanud tsiviilisikuid.

Vastusena energiahindade tõusule tegi komitee ettepaneku kasutada energiasüsteemi ümberkujundamise suhtes terviklikku lähenemisviisi, mille aluseks on vajadus uue energiamudeli ja energiasõltumatu ELi järele. Ajal mil EL võitleb endiselt COVID-19 pandeemia tagajärgedega, on investeeringud rohe- ja digipöördesse olulisemad kui kunagi varem. Seetõttu on komitee toetanud ka riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamist ja jõustamist.

Kui soovite kõige kohta täpsemat teavet, laadige alla tegevusaruande brošüür:

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review>.

UUDISEID RÜHMADELT

Kliimadiplomaatia peab olema ELi välispoliitika lipulaev

Komitee tööandjate rühma esimees Stefano Mallia

Sel suvel on mitmes Lõuna-Euroopa riigis möllanud maastikutulekahjud, mis on hävitanud kodusid ja rannikukuurorte ning muutnud suured metsaalad mustaks tühermaaks, samal ajal kui Sloveeniat tabasid üleujutused. Ilmastikusündmused ei ole Euroopas uus nähtus, kuid nende intensiivsus on suurenenud nii Euroopas kui ka mujal. Ei ole kahtlust, et kliimamuutused muudavad need nähtused sagedasemaks ja äärmuslikumaks.

COVID-19 pandeemia, Ukraina sõda ja sellele järgnenud energiakriis on mõnevõrra takistanud jõupingutusi, mille eesmärk on võidelda kliimamuutuste vastu ja alustada tõelist keskkonناسäästlikku üleminekut Euroopas.

Mõnes liikmesriigis on võetud mitmeid meetmeid, mis tegelikult lükkavad edasi fossiilkütuste kaevandamise järkjärgulise lõpetamise või millega isegi investeeritakse uutesse seda laadi tegevustesse, et rahuldada oma energiavajadusi. Selline käitumine saadab segadust tekitavaid sõnumeid mitte ainult Euroopa kodanikele, vaid ka kolmandatele riikidele, kes võivad seda kasutada viivituste õigustamiseks oma üleminekul. Kõik see võib selgelt seada ohtu tänavuse COP28 tippkohtumise, kus riigid peaksid sõlmima kokkuleppe CO₂ heidet tekitavate fossiilkütuste kasutamise järkjärgulise lõpetamise kohta.

Seepärast peab EL säilitama ühtse ja järjepideva lähenemisviisi kliimapoliitikale. Me peame muutma oma sõnad tegudeks! Hiljuti tõhustas EL oma tööd kliimadiplomaatia valdkonnas, mille edu sõltub suurel määral ELi-sisestest kliimapoliitilistest otsustest, aga ka Euroopa rohelise kokkuleppe tõhusast rakendamisest. Hoolimata uute geopoliitiliste probleemide sagenemisest peab EL omandama põhjalikuma ülevaate Euroopa rohelise kokkuleppe geopoliitilistest aspektidest. Selleks on vaja uut, jõulist ja usaldusväärset strateegiat, et kohandada ELi kliimadiplomaatia praegusele geopoliitilisele maastikule.

Kust alustada? Komitee arvates tuleks rikastada kliimadiplomaatia töövahendeid algatustega, mille eesmärk ei ole mitte ainult suurendada kliimaeesmäärke, vaid ka jagada ELi kogemusi ning tegeleda kliimaga seotud riskidega.

Kliimadiplomaatia rakendamiseks peaksime ära kasutama selle mitmetasandilist olemust. Kodanikuühiskonna diplomaatia võrgustiku loomine võiks olla lähtepunktiks.

Edasi liikudes ei tohi enam aega raisata, kui tahame vältida korvamatut kahju. Kliimadiplomaatia on ennetav diplomaatia. Seepärast on ilmselgelt vaja kliimadiplomaatiat kiiresti ajakohastada, muutes selle ELi välispoliitika lipulaevaks.

[Kollektiivläbirääkimised, demokraatia ja töö tulevik: 2023. aasta sügise algul arutatavad küsimused](#)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühm

Kuigi kollektiivläbirääkimised on üks töösuhete nurgakivi Euroopas, on need liikmesriigiti vägagi erinevad: kollektiivläbirääkimistega hõlmatud töötajate arv ja nende kaitse tase on erinev.

See on osa sotsiaaldialoogist, mis on ELi nõukogu eesistujariigi Hispaania üks prioriteet. Töötajate rühm teeb selles küsimuses tihedat koostööd Hispaania valitsusega, eelkõige arvamuste „[Keskkonnahoidlikud kollektiivläbirääkimised](#)“ ja „[Demokraatia töö](#)“ kaudu. Neid teemasid arutatakse 21.-22. septembril 2023 Santiago de Compostelas toimuval eesistujariigi Hispaania korraldataval [kõrgetasemelisel sotsiaaldialoogi teemalisel üritusel](#).

Töötajate rühm arutab sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste tähtsust 20. septembril. Samuti loodab rühm saada parema ülevaate ja selguse kollektiivläbirääkimiste keerukast olukorrast ELi tasandil rühma korraldatava uuringu kaudu, mille osalemiskutsele saab vastata 8. septembrini [siin](#).

[Kaitskem ja toetagem noorte kodanikuühiskonda](#)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm

Juulis korraldasid komitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm ja Euroopa noored föderalistid (JEF Europe) ühisseminari teemal „*Surve all olevad noored: [noorte kodanikuühiskonna](#)*

***kaitsmine*“**. Seminar oli jätk varasematele veebiseminaridele noorte kodanikuosaluse kohta, mida kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm korraldas 2021. ja 2022. aastal.

Noorte ja institutsiooniliste esindajate vahel toimunud mõttevahetuses osalesid külalisesinejatena teiste hulgas **dr Sergey Lagodinsky** (Euroopa Parlamendi liige, Rohelised/EVF), **Alessia Valentino** (õigusametnik, Euroopa Komisjon) ja **Christian Moos** (kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm, koostab komitee raportöörina [arvamust demokraatia kaitse paketi kohta](#)). Seminaril käsitleti arengusuundumusi ja konkreetseid noorte kodanikuruumi rikkumisi kogu Euroopas.

Üritusel rõhutati pakilist vajadust koordineeritud kodanikuühiskonna dialoogi järele nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil, samuti noorteorganisatsioonide rahastamise suurendamise ja kõigi noorte kaasava osalemise järele. Lisaks toonitati, et vaja on aktivistide kaitsmise mehhanisme, noortedialoogide sisulisi järelmeetmeid ning kodanikuühiskonna organisatsioonide suhtes kehtivate üha suuremate piirangute käsitlemist. Vaatamata seisukohtade erinevusele ja tõdemusele, et liikmesriikide mureküsimumustele ei ole universaalset lahendust, nõustusid kõik kõnelejad ja osalejad üksmeelselt, et demokraatia edasiseks õitsenguks vajab noorte kodanikuühiskond viivitamatut kaitset ja toetust.

Seminari kõik järeldused ja soovitused on kättesaadavad aadressil <https://europa.eu/!DFFpPj>

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

3 CATEGORIES:

- BEST ORGANIC FOOD PROCESSING SME
- BEST ORGANIC RETAILER
- BEST ORGANIC RESTAURANT/ FOOD SERVICE

ELi maheauhinnad 2023: komitee kuulutab välja finalistid

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel on heameel kuulutada välja järjekorras teise **ELi maheauhinnade** konkursi finalistid eri kategooriates. Konkurs korraldati koostöös Euroopa Komisjoni ja teiste partneritega, et premeerida ELi mahepõllumajandusliku väärtusahela parimaid esindajaid. Kõigi kategooriate võitjad kuulutatakse välja 25. septembril ELi mahepäeva raames toimival eritseremoonial, millest võtab osa ka ELi põllumajandusvolinik Janusz Wojciechowski.

Maheüleminek kogub hoogu kõikjal Euroopas, mistõttu oleme tunnustajaks paljudele tähelepanuväärsetele algatustele. Hindamise esimene etapp on lõppenud ja pärast kõigi taotluste üksikasjalikku uurimist on meil heameel esitada kõigi kolme kategooria finalistid.

Finalistid (tähestiku järjekorras) on:

1. Parim mahetootmise väike- või keskmise suurusega ettevõtja (VKE)

- [Ekološka kmetija Kukenberger](#), Sloveenia, piimatoodete töötaja
- [Fürstenhof GmbH](#), Saksamaa, muna- ja linnuliha töötaja
- [The Merry Mill](#), Iirimaa, peaaesjalikult gluteenivaba kaera ja jahu töötaja

2. Parim mahetoidu jaemüüja

- [Gut Wulkselde GmbH](#), Saksamaa, oma talu toodangut müüv kauplus
- [NaturaSì Ariele Conegliano](#), Itaalia, NaturaSì võrgustikku kuuluv kauplus
- [Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada](#), Hispaania, põllumajandustootjate ühist kauplus

3. Parim mahetoidurestoran või mahetoitlustusteenuse pakkuja

- [Biohotel St. Daniel](#), Sloveenia, mahehotelli restoran
- [Luftburg - Kolariks Freizeitbetriebe GmbH](#), Austria, peresõbralik restoran
- [Trnulja Country Estate](#), Sloveenia, talurestoran

"„Komitee on tänu oma kodanikuühiskonna organisatsioonide võrgustikule suutnud taas kord meelitada auhinnakonkursile tõelist kvaliteeti näitavaid osalejaid. Need tähelepanuväärsed projektid hõlmavad kogu

mahepõllumajanduse väärtusahelat, mis osutab selgelt sellele, et tegelik praktiline üleminek kestlikumatele ja õiglasematele toidusüsteemidele on juba käimas. Nüüd peavad poliitikakujundajad looma soodsad tingimused, et võimaldada neil algatustel edu saavutada ja eri piirkondadele eeskujuks olla," ütles põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsiooni (NAT) esimees **Peter Schmidt**.

Auhinnakonkurss algatati Euroopa Komisjoni [mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskavas](#) võetud kohustuse raames ning selle eesmärk on tunnustada tippaset kogu mahepõllumajandusliku toiduahela ulatuses, alates põllumajandustootjatest kuni restoranideni välja. Sellega tunnustatakse parimaid ja kõige uuenduslikumaid maheettevõtjaid, kes aitavad vähendada põllumajanduse kliima- ja keskkonnamõju ja kelle tegevus aitab saavutada strateegia "Talust taldrikule" ja ELi elurikkuse strateegia eesmärgi.

Lisateavet kandidaatide, valikukriteeriumide ja auhinna kohta üldiselt leiab [ELi maheauhindade veebilehelt](#) ja [komitee veebilehelt](#). (ks)

[Algab kandideerimine Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna auhinnale, mille teemaks on vaimne tervis](#)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avas

14. kodanikuühiskonna auhinna konkursi, millel võivad osaleda Euroopa Liidus registreeritud kodanikuühiskonna organisatsioonid ja eraettevõtted ning liidus elavad üksikisikud.

Komitee valis selle aasta teemaks **vaimse tervise** ning tunnustab loovaid ja uuenduslikke mittetulunduslikke projekte, mis aitavad vaimse tervise häiretega inimesi ja loovad nende vaimset heaolu toetava keskkonna kas individuaalsel tasandil või kollektiivse jõupingutusena.

Auhinnafond on 50 000 eurot ja see jagatakse kuni viie võitja vahel. **Kandideerimistaotluste esitamise tähtaeg on 30. september 2023 kell 10.00 (Brüsseli aja järgi)**. Auhinnatseremoonia toimub tõenäoliselt komitee kodanikuühiskonna nädalal 2024. aasta kevadel.

Osalemise tingimuseks on, et algatused ja projektid tuleb ellu viia ELis. Sobivad nii juba ellu viidud kui ka alles pooleliolevad tegevused. Tingimustele vastavad projektid peavad hõlmama vähemalt ühte teemat, mis on loetletud [komitee 14. kodanikuühiskonna auhinna eeskirjades](#). Eeskirjad on kättesaadavad komitee selleletemalisel [veebilehel](#).

Muu hulgas võivad projektid keskenduda psühhosotsiaalsete riskide ennetamisele ja nende vastu võitlemisele töökohal ning toetava töökultuuri edendamisele. Samuti võivad need käsitleda ebasoodsas olukorras olevate rühmade ja vananeva elanikkonna vaimse tervise vajadusi või edendada laste ja noorukite vaimset heaolu.

Tingimustele vastavad ka projektid, mis keskenduvad kogukonnatööle, nagu kohalike kogukondade mõjuvõimu suurendamine, võrgustike loomine kogukonna kaasamiseks ja vaimset tervist toetava keskkonna loomine. Vastuvõetavad teemad konkursil osalemiseks on ka nt vaimse tervise alase teadlikkuse parandamine ja võitlus häbimärgistamise vastu, mis sageli heidutab inimesi abi otsimast.

Komitee loodab oma auhinnaga tunnustada ja tutvustada juba tehtud mitteriiklikke jõupingutusi vaimse tervise probleemidega võitlevate inimeste aitamiseks. Ühtlasi soovitakse auhinnaga julgustada käimasolevaid ja innustada uusi projekte, rõhutades seega panust, mille sellised projektid võivad anda selle hiiliva epideemia plahvatusliku leviku ohjeldamiseks ELis.

Komitee kodanikuühiskonna auhinna eesmärk on suurendada teadlikkust kodanikuühiskonna silmapaistvast panusest Euroopa identiteedi loomisse ja kodanikuaktiivsusse ning Euroopa integratsiooni aluseks olevate ühiste väärtuste edendamisse. Ahhind pühendatakse igal aastal erinevale, just sel hetkel ELi jaoks eriti olulisele teemale. Varasemate teemade hulgas on olnud noored ja abi Ukrainale, kliima ja sooline võrdõiguslikkus. 2020. aastal andis komitee välja ühekordse kodanikusolidaarsuse auhinna, mis oli pühendatud võitlusele COVID-19 vastu.

Kandideerimiseks klõpsake [siin](#). (II)

Toimetus

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adress

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Jacques Delors'i hoone,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel: (+32 2) 546 94 76
E-post: eescinfo@eesc.europa.eu

EMSK Info ilmub üheksa korda aastas komitee täiskogu istungjärkude ajal. EMSK Info on kättesaadav 23 keeles. EMSK Info ei ole ametlik aruanne komitee töö kohta, sellekohane teave avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja komitee teistes väljaannetes. Artiklite kasutamine on lubatud, kui allikana mainitakse EMSK infot ja trükise link saadetakse toimetusele.

09/2023